

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
управління та адміністрування

Завідувач кафедри Світлана ОСИПЕНКО
протокол № 1 від 01 вересня 2025 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Планування і контроль на підприємстві <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	D3 Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент підприємств і організацій
Рік викладання	2025-2026
Семестр	2 семестр
Викладач	Захарова Наталя Юріївна, кандидат економічних наук, доцент
Профайл викладача	https://fim.mdpu.org.ua/zaharova-natalya-yuriyivna/ https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=qDEuPckAAAAJ&view_op=list_works
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+380675978291 Zaharova_Natalya@msspu.edu.ua Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, WhatsApp, e-mail
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4224

Анотація до освітнього компонента

Курс «Планування і контроль на підприємстві» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо розробки перспективних і поточних планів у діяльності підприємства та контролю їх виконання, а також орієнтована на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами питань планування і контролю на підприємстві, обґрунтування таких функцій управління як планування, аналіз, облік, контроль.

Мета та завдання освітнього компонента

Метою ОК є оволодіння знаннями й уміннями у сфері планування та контролю на підприємстві, формування системи теоретичних і прикладних знань з раціональної організації та використання методів підвищення результативності виробничих систем промислового підприємства.

Основним завданням є опанування форм, методів і процесу планування та контролю; вивчення структури і технології розробки типових планів щодо економічного і соціального розвитку підприємства, складу показників і методики їх розрахунку, оптимізації виробничої програми та забезпечення ефективного функціонування підприємства у динамічному ринковому середовищі.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (СК)

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК10. Здатність оцінювати виконані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті

Якісна освіта, гідна праця та економічне зростання, партнерство заради сталого розвитку.

Програмні результати навчання

P3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства

P4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень

P6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

P12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Управління знаннями
7. Робота в режимі невизначеності
8. Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Практика	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	40	40	130	-	210/7 кр.
Кількість годин <i>Заочна форма</i>	10	10	190	-	210/7 кр.

Підсумковий контроль – екзамен

Політика освітнього компонента

Під час занять заохочується активна участь здобувачів у виконанні практико-орієнтованих завдань, що забезпечує створення умов для формування практичних умінь і навичок у сфері фінансового менеджменту. Освітній процес вибудовується на засадах студентоцентрованого підходу. Оцінювання результатів навчання здійснюється з урахуванням пізнавальної активності, креативності та рівня глибини опанування матеріалу.

У процесі засвоєння курсу обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Роботи повинні відображати оригінальні дослідження, розрахунки або авторські висновки здобувачів. Недотримання вимог академічної доброчесності може проявлятися у

відсутності належних посилань на використані джерела, фабрикуванні чи підробці матеріалів, списуванні (зокрема із застосуванням мобільних пристроїв), а також у втручанні в результати роботи інших студентів. Виявлення таких порушень є підставою для незарахування роботи викладачем. У випадках виявлення плагіату здобувач зобов'язаний повторно виконати відповідне завдання.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

Структура освітнього компонента

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ЗОЧНА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
БЛОК 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ									
Тема 1. Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві	4	2	8	14	2	-	12	14	1, 2, 4, 6, 8,12
Тема 2. Оперативно-календарне планування і контроль	2	2	10	14	-	2	12	14	3, 4, 5, 10
Тема 3. Маркетингові дослідження та планування збуту продукції	4	4	8	16	2	-	14	16	1-7, 8, 11
Тема 4. Планування виробництва продукції	2	4	10	16	-	2	14	16	1-3, 5, 10-12
Тема 5. Матеріально-технічне забезпечення виробництва	2	2	10	14	-	-	14	14	4, 5, 7, 8
Тема 6. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю	2	4	10	16	-	-	16	16	2, 3, 5, 8
БЛОК 2. ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА									
Тема 7. Планування персоналу і оплата праці	4	4	8	16	2	2	12	16	1, 3, 5, 10
Тема 8. Виробнича інфраструктура	2	2	10	14	-	-	14	14	2, 5, 8, 11
Тема 9. Планування витрат на підприємстві.	4	4	8	16	2	-	14	16	1-7, 10
Тема 10. Фінансове планування і контроль на підприємстві	4	2	8	14	2	-	12	14	1,3, 5, 8,11
Тема 11. Планування і контроль оновлення продукції	2	2	10	14	-	2	12	14	1-3, 5-8
Тема 12. Планування організаційно-технічного розвитку виробництва	2	2	10	14	-	-	14	14	1,5, 12

Тема 13. Бізнес-планування	4	4	10	18	-	2	16	18	2-5, 7, 9
Тема 14. Контроль як функція управління підприємством.	2	2	10	14	-	-	14	14	1-4, 11
Усього	40	40	130	210	10	10	190	210	

Програма освітнього компонента

БЛОК 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Тема 1. Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві

Сутність планування. Планування в термінах загальнополітичного, соціального, економічного і культурного середовища, де воно здійснюється. Планування як розумовий процес. Соціальний аспект планування. Взаємозалежність розумового та соціального процесів у плануванні. Синтез макро- і мікропідходів до планування; узгодження ймовірного і бажаного майбутнього. Філософські концепції планування: формальна, інкрементальна та системна. Кількісні та якісні методи ідентифікації критеріїв і вибору плану. Планування як безперервний процес. Раціональний вибір у плануванні. Раціональність як засіб аргументації допущень і висновків. Раціональний вибір, його різновиди. Технічний та економічний вибір мікросистеми. Багатоаспектність і поєднання проблем планування, їх мета і раціональність. Загальні і спеціальні методи планування, їх характеристика.

Тема 2. Оперативно-календарне планування і контроль

Зміст, мета і завдання оперативно-календарного планування і контролю (ОКПК). Зв'язок оперативно-календарного і техніко-економічного планування та контролю. Роль ОКПК у забезпеченні ритмічного виробництва. Поняття об'ємного і календарного планування: виробнича програма підприємства і його підрозділів, узгодженість виробничих потужностей, структура фондів робочого часу і завантаження обладнання, величина незавершеного виробництва тощо.

Календарно-планові нормативи в оперативному плануванні і контролі. Склад елементів, що характеризують систему ОКПК. Планово-облікові і контрольні-облікові одиниці, їх різновиди. Календарно-планові нормативи (періодичність і розмір партії деталей, тривалість і структура виробничого циклу, випередження щодо запуску і випуску). Форми доведення планового завдання і подання звіту про його виконання. Класифікація систем ОКПК. Загальна характеристика, переваги і недоліки подетальних, по комплексних і позамонових систем, а також їхніх різновидів.

Тема 3. Маркетингові дослідження та планування збуту продукції

Зміст та призначення маркетингових досліджень. Економічний план споживання як основа планування збуту продукції широкого вжитку. Особливості планування збуту продукції промислового призначення. Система показників маркетингових досліджень, їх характеристика. Розробка плану збуту і контролю продукції. Порядок розробки плану і контролю продукції. Вартісні показники збуту, методика їх обчислення. Обчислення витрат на реалізацію. Розрахунки часткових збутових витрат за місцем їх виникнення. Обґрунтування рішень про стимулювання (селекцію) та обмеження (елімінацію) збуту. Планування реклами. Комунікаційна політика у здійсненні планів збуту і контролю продукції. Методи обчислення витрат на рекламу.

Тема 4. Планування виробництва продукції

Виробнича програма підприємства, її зміст та основні завдання. Показники плану і контролю, їх різновиди, зміна ролі вартісних показників у системі планування та контролю, оцінки діяльності підприємства в історичному ракурсі розвитку національної економіки. Особливості розробки виробничої програми як етапу стратегічного та довгострокового планування і контролю.

Вимоги до календарного розподілу. Вплив угод із замовниками на оптимальність розподілу. Скорочення номенклатури виробів, що виготовляються одночасно, як основний критерій раціональності. Оптимізація виробничої програми.

Тема 5. Матеріально-технічне забезпечення виробництва

Програмне планування і специфікації як основа для складання плану і контролю матеріально-технічного забезпечення. Об'єкти нормування. Зведений план матеріально-технічного забезпечення і матеріальний баланс: зміст, структура і методика розрахунків.

Планування і контроль потреби в сировині і матеріальних ресурсах.

Запаси і їх регулювання. Види запасів; методика обчислення розмірів страхового, поточного, підготовчого та сезонного запасів. Система "максимум–мінімум" у плануванні та регулюванні запасів. Система "вчасно" (ІТ) і її доцільність. Прискорення реакції системи виробництва на якісні й кількісні зміни ринкового попиту. Визначення обсягів замовлень і планування зовнішніх перевезень. Методичні підходи до визначення оптимального розміру партії закупки. Витрати на закупку залежно від величини партії.

Тема 6. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю

Виробнича потужність підприємства і фактори, що її визначають. Різновиди виробничої потужності – вхідна, вихідна, середньорічна – методи їх обчислення. Баланс виробничої потужності.

Методика обчислення виробничої потужності. Вихідні дані, необхідні для визначення виробничої потужності. Розрахунок виробничої потужності для умов однономенклатурного масового виробництва. Методика визначення виробничої потужності для умов багатноменклатурного одиничного або дрібносерійного виробництва. Динаміка виробничої потужності: функціональний аспект.

БЛОК 2. ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 7. Планування персоналу і оплата праці

Потреба підприємства у трудових ресурсах, основи її планування. Планування і контроль фонду робочого часу. Оплата праці. Основні показники плану, порядок його розробки. Планування і контроль чисельності і складу працюючих.

Планування і контроль продуктивності праці. Обчислення показників продуктивності (виробітку), їх місце в обґрунтуванні потреби в робітниках. Визначення потреби в спеціалістах та менеджерах.

Методи обчислення фондів оплати праці для різних категорій працюючих за різних систем та форм оплати праці. Матеріальне стимулювання працівників. Система премій за результати роботи; визначення розміру премій.

Тема 8. Виробнича інфраструктура

Поняття та планування виробничої потужності. Планування і контроль забезпечення підприємства технологічною оснасткою. Планування потреби в інструментах універсального та спеціального призначення. Визначення планових розмірів запасів інструментів. Методика обчислення оборотного фонду інструментів.

Ремонтне обслуговування виробництва. Методика обчислення ремонтних нормативів. Планування ремонту обладнання. Визначення трудомісткості ремонтних робіт і потреби в матеріально-технічних ресурсах, обладнанні та робітниках. Складання графіка планово-профілактичних робіт.

Енергообслуговування підприємства. Нормування енергоспоживання. Розробка планових енергетичних балансів. Визначення потреби основного та допоміжного виробництва в енергії та паливі. Розробка планових графіків навантажень власних джерел енергопостачання.

Транспортне обслуговування виробництва. Основні показники транспортного обслуговування: вантажообіг, вантажопотік.

Тема 9. Планування витрат на підприємстві.

Основне призначення плану і контролю витрат виробництва, його завдання; взаємозв'язок з іншими планами в системі внутрішньофірмового планування. Послідовність розробки механізму планування і контролю.

Калькулювання собівартості продукції. Планова калькуляція, її зміст і завдання. Планування і контроль та розподіл непрямих витрат. Кошториси витрат на експлуатацію та обслуговування устаткування, загальновиробничих та загальногосподарських витрат, їх склад. Методика складання кошторисів непрямих витрат. Методи розподілу непрямих витрат при калькулюванні, їх поширення. Необхідність уточнення величини непрямих витрат на одиницю продукції, що випускається.

Показники планування і контролю зниження собівартості продукції і сфера їх застосування. Методика обчислення зниження витрат виробництва за різними факторами.

Тема 10. Фінансове планування і контроль на підприємстві

Завдання та зміст фінансового планування. Особливості формування фінансової політики на підприємстві. Джерела фінансових ресурсів. Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства. Механізм витрачання фінансових ресурсів. Напрями ефективного вкладення капіталу. Завдання і зміст оперативних фінансових планів. Планування фінансових результатів. Баланс доходів і видатків (бюджет підприємства). Планування фінансових показників. Система показників фінансового стану підприємства. Класифікація доходів підприємства. Планування прибутку підприємства. Характеристика бюджету підприємства. Розподіл прибутку підприємства.

Тема 11. Планування і контроль оновлення продукції

План виробництва нової продукції. Методи планування випуску нової продукції на підприємстві. Методологічні основи визначення доцільності виробництва нової продукції на різних етапах її життєвого циклу. Оптимізаційні планові розрахунки оновлення продукції. Об'ємно-календарне планування підготовки виробництва нової продукції. Стратегія оновлення продукції, її значення та місце в загально корпоративній стратегії підприємства. Дослідження факторів, що визначають інноваційну або консервативну орієнтацію підприємства. Сітьові методи планування підготовки виробництва та освоєння нових виробів. Оптимізаційні планові розрахунки. Економічна ефективність освоєння нової продукції: методичні підходи, порядок обґрунтування. Вибір

Тема 12. Планування організаційно-технічного розвитку виробництва

Завдання і зміст плану організаційного і технічного розвитку. Система показників технічного й організаційного розвитку, методика їх розрахунку. Порядок розробки плану. Обчислення приросту прибутку (економії) від впровадження інноваційних заходів. Обґрунтування напрямків розвитку; взаємозв'язки в системі внутрішньофірмового планування і контролю. Джерела фінансування заходів плану організаційно-технічного розвитку підприємства.

Тема 13. Бізнес-планування

Бізнес-план, його призначення і зміст. Загальна характеристика основних розділів бізнес-плану. Обґрунтування доцільності випуску нової продукції. Планування і контроль орієнтованих витрат, ціни та обсягу продажу продукції. План маркетингу: розповсюдження продукції, реклами і порядок ціноутворення.

Тема 14. Контроль як функція управління підприємством.

Сутність, види, принципи та процес здійснення контролю на підприємствах. Фактори впливу на необхідність здійснення контролю. Контроль як обов'язкова функція менеджменту. Суб'єкти контролю, Об'єкти контролю. Основні завдання контролю. Система контролю, як функція управління. Три види контролю, як функція процесу управління. Поточний контроль за ходом виконання виробничих процесів. Етапи в розвитку управлінських систем. Основні етапи системи стратегічного контролю. Формування відділу у контролінгу з метою підвищення ефективності контролю за виконанням плану на підприємстві. Система контролінгу на підприємстві.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1	Сформувати перелік факторів, що впливають на процес планування і прийняття управлінських рішень за окремими функціональними напрямками діяльності підприємства
2	Розробити бізнес-план впровадження певного виду продукції, послуги
3	Підготувати проекти/відео-презентації з актуальних проблем планування в умовах невизначеності та захистити їх (5 балів за 1 проєкт/відеопрезентацію).
4	За обраною темою згідно до питань, винесених на самостійне опрацювання, розробити схеми або таблиці, що розкривають їх сутність

Схема курсу (теми для самостійного опрацювання)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві	Форми планування. Система планів підприємства Тактичне планування Взаємозалежність культури ведення бізнесу і культури планової роботи.

	Система економічних норм і нормативів Інкрементальне планування сьогодні — «нова хвиля»
Тема 2. Оперативно-календарне планування і контроль	Особливості оперативно-календарного планування в різних типах виробництва Календарно-планові нормативи
Тема 3. Маркетингові дослідження та планування збуту продукції	Основна ідея планування асортименту. Планування асортименту для збереження постійного прибутку. Конкурентоспроможність Формування плану збуту з урахуванням досліджень ринку, життєвого циклу продукції і детермінантів попиту
Тема 4. Планування виробництва продукції	Функції різних показників обсягу виробництва. Валовий і внутрішньозаводський оборот.
Тема 5. Матеріально-технічне забезпечення виробництва	Оптимізація обсягів запасів матеріально-технічних ресурсів Методи розрахунку потреби в МТР застосовуються в різних галузях виробництва
Тема 6. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю	Показники використання виробничої потужності. Охарактеризуйте основні фактори виробництва та їхню замінність
Тема 7. Планування персоналу і оплата праці	Методи визначення планового фонду заробітної плати Планування матеріального стимулювання працівників Сучасні аспекти планування розміру відрахувань із заробітної плати
Тема 8. Виробнича інфраструктура	Планування роботи енергетичного господарства підприємства. Системи та форми оплати праці доцільно застосовувати для робітників по ремонтному обслуговуванню устаткування Особливості здійснення контролю накладних витрат в рамках чистого розрахунку на базі повних планових витрат. Особливості здійснення контролю накладних витрат в рамках гнучкого розрахунку на базі маржинальних витрат.
Тема 9. Планування витрат на підприємстві.	Роль плану собівартості продукції в системі внутрішньофірмового планування, його зв'язок із іншими планами Методика розрахунку зниження собівартості продукції

Тема 10. Фінансове планування і контроль на підприємстві	Планування розподілу прибутку і потреби у зовнішньому фінансуванні Удосконалення управління фінансовими ресурсами на підприємстві. Роль бюджетування у діяльності підприємства.
Тема 11. Планування і контроль оновлення продукції	Дослідження факторів, що визначають інноваційну або консервативну орієнтацію підприємства. Сітьові методи планування підготовки виробництва та освоєння нових виробів Оцінка процесу прийняття ринком нової продукції
Тема 12. Планування організаційно-технічного розвитку виробництва	Джерела фінансування заходів плану організаційно-технічного розвитку підприємства Основні фактори технічного та організаційного рівня розвитку підприємства. Планування іноваційної та інвестиційної діяльності. Внутрішні і зовнішні зміни потенціалу підприємства.
Тема 13. Бізнес-планування	Генератори бізнес-планів на основі ІІІ: переваги і недоліки Врахування ризиків у процесі бізнес-планування Методична основа планування обсягу виробництва продукції
Тема 14. Контроль як функція управління підприємством.	Галузеві особливості планування контролю на підприємствах Особливості контролю в умовах змін

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
Р3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства	опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), захист презентацій, самоконтроль Підсумковий контроль: письмовий екзамен.

<p>Р4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень</p>	<p>опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів</p>	<p>Поточний: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), захист презентацій, самоконтроль</p> <p>Підсумковий контроль: письмовий екзамен.</p>
<p>Р6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p>	<p>пояснення, спостереження і аналіз випадків, демонстрація, навчальні дискусії, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів</p>	<p>Поточний контроль: тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), підбір і проведення інтерактивних вправ, самоконтроль</p> <p>Підсумковий контроль: письмовий екзамен.</p>
<p>Р12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.</p>	<p>пояснення, методи інтерактивного навчання, метод вправ, створення ситуації зацікавленості, демонстраційні методи, виконання індивідуальних завдань, проблемний виклад</p>	<p>Поточний контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних вправ, захист презентацій, підбір і проведення інтерактивних вправ.</p> <p>Підсумковий контроль: письмовий екзамен.</p>

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів.

Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, заліку/диференційного заліку.

. Загальний бал (ЗБ ОК) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань (залік (З)/екзамен (Е)).

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента			
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню		Частина 1. Теоретико-методичні засади планування і контролю на підприємстві	Частина 2. Планування і контроль розвитку підприємства
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
	Практико-орієнтовані завдання	10	10
	Тестування	5	5
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
	Сформулювати перелік факторів, що впливають на процес планування і прийняття управлінських рішень за окремими функціональними напрямками діяльності підприємства		10
	Розробити бізнес-план впровадження певного виду продукції, послуги		10
	Підготувати проєкти/відео-презентації з актуальних проблем планування в умовах невизначеності та захистити їх		5
	За обраною темою згідно до питань, винесених на самостійне опрацювання, розробити схеми або таблиці, що розкривають їх сутність		5
	Підсумковий контроль: екзамен (максимальний бал – 40)		
Загальний бал (максимальний бал – 100)			100

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
<p>Проекти/відео-презентації з актуальних проблем планування, розробка схем і таблиць</p>	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. <p>0 балів – відповідь відсутня</p>
<p>Практико-орієнтовані завдання (розрахунок планових показників, ситуаційні завдання, ідентифікація і вирішення проблем тощо) Самостійна робота практичного спрямування (проведення аналізу, розробка бізнес-плану)</p>	<p>10 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 9-10 балів – завдання виконане самостійно, добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню, розраховує показники для обґрунтування управлінських рішень. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 7-8 балів – завдання виконані повністю, без допомоги викладача, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 5-6 Завдання виконане після консультації з викладачем і неповністю. В ході виконання завдання застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел. Має фрагментарні навички роботи з підручником, науковими джерелами. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати його, але непослідовний у своїх висновках. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну. – 3-4 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач віддає перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань.

	<p>- 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>- 0 балів – відповідь відсутня</p>
--	--

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті *Планування і контроль на підприємстві* є екзамен, на його складання надається 40 балів. Екзаменаційний білет включає 1 теоретичне питання (10 балів), практичне завдання (10 балів) та 20 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	відмінно	9-10	36-40
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	добре	8	33-35
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	добре	6-7	30-32
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний</p>	задовільно	5	27-29

вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.			
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також в WhatsApp-групах.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdu.edu.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна

1. Ачкасов А. Є., Охріменко В. М., Мількін І. В. Планування і контроль на підприємстві: навч. посіб. Х.: ХНУМГ, 2014. 277 с.
2. Єрмаков О. Ю., Жибак М. М., Шост І. М. Планування і контроль на підприємстві: навч. посіб. Тернопіль: Астон, 2013. 272 с.
3. Планування і контроль на підприємстві : навч. посібник [О. Ф. Михайленко, Н. М. Євдокимова, Ю. М. Лозовик та ін.]; за заг. ред. О. Ф. Михайленко. К. : КНЕУ, 2014. 459 с.
4. Планування і контроль на підприємстві: Навчальний посібник./ За ред.. М.О. Данилюка. Львів: «Магнолія 2006», 2017. 328с.
5. Тарасюк Г. М., Шваб Л. І. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. К.: “Каравелла”, 2011. 352 с.

Додаткова

6. Бочко О. Ю. Основи планування діяльності підприємств невиробничої сфери : навч. Посібник. К. : Кондор, 2012. 218с.
7. Зінь Є. А. Турченко М.О. Планування діяльності підприємства : підручник. К. : ВД «Професіонал», 2014. 320 с
8. Костецька Н.І. Передумови впровадження системи планування діяльності підприємств. Сталій розвиток економіки. 2019. № 2(43). С. 78–84.
9. Макаренко С. М., Олійник Н.М. Бізнес-планування : навч.-метод. посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» рівня вищої освіти «бакалавр». Херсон : ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. 224 с.
10. Михалюк Н. І. Планування діяльності підприємств: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2015. - 620 с.
11. Планування і контроль на підприємстві: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю 051 Економіка / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. І. В. Макалюк. – Електронні текстові дані (1 файл: 20,2 МБ). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 241 с.
12. Шимко О. В., Рижиков В.С., Грибкова С.М., Шимко О.І., Щолокова А.Л. Планування діяльності підприємства : Навчальний посібник.К. : Центр навчальної літератури, 2016. 296 с.

Електронні ресурси:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI, зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv>.
2. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України № 722/2019 від 30.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/722/2019>

3. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року. Постанова КМУ від 3 березня 2021 р. № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>
4. Стратегія розвитку малого та середнього бізнесу до 2027 року та операційний план заходів на 2024-2027 роки. Розпорядження КМУ від 30 серпня 2024 р. № 821-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2024-%D1%80#Text>
5. AI Business Plan Generator. URL: <https://www.grammarly.com/business-plan>
6. Business Plan Templates. URL: <https://www.copy.ai/templates/business-plan>.
7. Instant feedback on your business ideas. URL: <https://venturusai.com/>

Повний список основної і додаткової літератури можна отримати у викладача або на сторінці дистанційної освіти <https://v.gd/Wxvnywy>

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Захарова Н. Ю., Осипенко С. О. Інституційна підтримка малого та середнього бізнесу: державний і регіональний рівень. *Бізнес Інформ.* 2025. №5. С. 236–243. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-5-236-243>
2. Захарова Н. Ю. Значення фінансової стратегії в системі управління сучасним підприємством. *Економічні горизонти.* 2023. №2 (24). С. 39-49.
3. Захарова Н.Ю. Фінансові аспекти управління розвитком підприємств в умовах невизначеності. *Інтеграція освіти, науки і бізнесу : монографія.* Том 11 / за ред. А. В. Череп. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2022.
4. Захарова Н.Ю. Особливості стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства. *Матеріали 13 міжнар. наук.-практ. конф. «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики», 13 вересня 2024 р.* Одеса: ОНЕУ, 2024. С.248-249.
5. Zakharova N. Challenges and prospects of business development in Ukraine . *Trends and prospects development of science and practice in modern environment. Abstracts of X International Scientific and Practical Conference.* Geneva, Switzerland 2021. URL: <https://eu-conf.com>. Pp. 53-57.
6. Захарова Н.Ю. Особливості формування витрат аграрних підприємств. *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки).* 2014. № 4 (28). С. 232 -235.